

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 14ης Νοεμβρίου 2017*

«Αίτηση αναιρέσεως – Ανταγωνισμός – Συμπράξεις – Ευρωπαϊκή αγορά αεροπορικών μεταφορών φορτίου – Απόφαση της Επιτροπής που αφορά συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές σχετικές με διάφορα στοιχεία της τιμής των υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών φορτίου – Πλημμέλεια της αιτιολογίας – Λόγος δημοσίας τάξεως που εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από τον δικαστή της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Απαγόρευση αποφάνσεως *ultra petita* – Αιτήματα του δικογράφου της προσφυγής με τα οποία ζητείται η μερική ακύρωση της επίδικης αποφάσεως – Απαγορεύεται στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αποφασίσει την εν όλω ακύρωση της επίδικης αποφάσεως – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προσφυγής»

Στην υπόθεση C-122/16 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2016,

British Airways plc, με έδρα το Harmondsworth (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τους J. Turner, QC, και R. O'Donoghue, barrister, ενεργούντες κατ' εντολή της A. Lyle-Smythe, solicitor,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους N. Khan και A. Dawes,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, A. Tizzano, Αντιπρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, J. Malenovský και E. Levits, προέδρους τμήματος, E. Juhász, A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, F. Biltgen, K. Jürimäe, K. Λυκούργο, M. Βηλαρά και E. Regan (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: M.-A. Gaudissart, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Φεβρουαρίου 2017,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Μαΐου 2017,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η British Airways plc ζητεί τη μερική αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Δεκεμβρίου 2015, British Airways κατά Επιτροπής (T-48/11, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2015:988), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε εν μέρει την απόφαση C(2010) 7694 τελικό της Επιτροπής, της 9ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ και του άρθρου 8 της Συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για τις αεροπορικές μεταφορές (υπόθεση COMP/39258 – Αεροπορική μεταφορά φορτίων) (στο εξής: επίδικη απόφαση), καθόσον αφορά την British Airways.

Το νομικό πλαίσιο

Ο Οργανισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 2 Το άρθρο 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ως εξής:

«Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που κατατίθεται στον γραμματέα. Το έγγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος, το διάδικο ή τους διαδίκους κατά των οποίων η προσφυγή στρέφεται, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των επικαλουμένων λόγων.

Το έγγραφο της προσφυγής πρέπει να συνοδεύεται, όπου απαιτείται, από την πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση ή, στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 265 [ΣΛΕΕ], από έγγραφο που βεβαιώνει τη χρονολογία της κλήσεως που προβλέπεται σε αυτό το άρθρο. Αν τα έγγραφα αυτά δεν είναι συνημμένα στο έγγραφο της προσφυγής, ο γραμματέας καλεί τον ενδιαφερόμενο να τα προσκομίσει εντός ευλόγου προθεσμίας, χωρίς να δύναται να του αντιταχθεί το εκπρόθεσμο, σε περίπτωση που η κατάθεση γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας ασκήσεως της προσφυγής.»

- 3 Το άρθρο 56, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού αυτού προβλέπει:

«Η αναίρεση [ενώπιον του Δικαστηρίου] μπορεί να ασκηθεί από τον εν όλω ή εν μέρει ηττηθέντα διάδικο. [...]»

Ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου της 19ης Ιουνίου 1991

- 4 Το άρθρο 112, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου της 19ης Ιουνίου 1991 (στο εξής: Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου της 19ης Ιουνίου 1991) προέβλεπε:

«Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση του [Γενικού Δικαστηρίου] πρέπει να επισυνάπτεται στην αίτηση αναιρέσεως. [...]»

Ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 2012

- 5 Το άρθρο 120 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 2012, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 2012 (στο εξής: Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου), με τίτλο «Περιεχόμενο της προσφυγής», έχει ως εξής:

«Το δικόγραφο της προσφυγής που αναφέρεται στο άρθρο 21 του Οργανισμού [του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης] περιέχει:

[...]

γ) το αντικείμενο της διαφοράς, τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προβάλλονται καθώς και συνοπτική έκθεση των εν λόγω ισχυρισμών·

δ) τα αιτήματα του προσφεύγοντος·

[...]».

- 6 Το άρθρο 122 του Κανονισμού αυτού, με τίτλο «Παραρτήματα του δικογράφου της προσφυγής», ορίζει:

«1. Το δικόγραφο της προσφυγής συνοδεύεται, όπου απαιτείται, από τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 21, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού.

[...]

3. Αν το δικόγραφο της προσφυγής δεν είναι σύμφωνο με τις προϋποθέσεις που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 ή 2 του παρόντος άρθρου, ο γραμματέας τάσσει στον προσφεύγοντα εύλογη προθεσμία για την προσκόμιση των στοιχείων που αναφέρονται ανωτέρω. Αν δεν γίνει η τακτοποίηση αυτή, το Δικαστήριο κρίνει, αφού ακούσει τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, κατά πόσον η μη τήρηση αυτών των προϋποθέσεων συνεπάγεται το απαράδεκτο της προσφυγής.»

- 7 Το άρθρο 127 του εν λόγω Κανονισμού, με τίτλο «Νέοι ισχυρισμοί», προβλέπει, στην παράγραφο 1:

«Κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.»

- 8 Κατά το άρθρο 168 του ίδιου Κανονισμού, με τίτλο «Περιεχόμενο της αιτήσεως αναιρέσεως»:

«1. Η αίτηση αναιρέσεως περιέχει:

[...]

β) προσδιορισμό της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως του Γενικού Δικαστηρίου·

[...]

2. Τα άρθρα 119, 121 και 122, παράγραφος 1, του παρόντος κανονισμού έχουν εφαρμογή επί αναιρέσεων.

[...]»

- 9 Το άρθρο 169 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, με τίτλο «Αιτήματα, λόγοι και επιχειρήματα της αιτήσεως αναιρέσεως», ορίζει, στην παράγραφο 1:

«Τα αιτήματα της αναιρέσεως έχουν ως αντικείμενο την ολική ή μερική αναίρεση της αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο διατακτικό της.»

- 10 Το άρθρο 170 του Κανονισμού αυτού, με τίτλο «Αιτήματα σε περίπτωση που κριθεί βάσιμη η αίτηση αναιρέσεως», προβλέπει, στην παράγραφο 1:

«Τα αιτήματα της αναιρέσεως έχουν ως αντικείμενο, αν αυτή κριθεί βάσιμη, την ολική ή μερική αποδοχή των αιτημάτων που υποβλήθηκαν πρωτοδίκως, αποκλεισμένης της υποβολής νέου αιτήματος. Η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να μεταβάλει το αντικείμενο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δίκης.»

- 11 Το άρθρο 190 του εν λόγω Κανονισμού, με τίτλο «Λοιπές διατάξεις που εφαρμόζονται επί αναιρέσεων», ορίζει, στην παράγραφο 1:

«Τα άρθρα 127, [...] του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται στην ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία που έχει ως αντικείμενο αναίρεση κατά αποφάσεων και διατάξεων του Γενικού Δικαστηρίου.»

Ο Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991

- 12 Κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991:

«Το δικόγραφο της προσφυγής που αναφέρεται στο άρθρο 21 του Οργανισμού περιέχει:

[...]

γ) το αντικείμενο της διαφοράς και συνοπτική έκθεση των προβαλλόμενων λόγων·

δ) τα αιτήματα του προσφεύγοντος·

[...]».

- 13 Το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού αυτού είχε ως εξής:

«Κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.

[...]»

Ιστορικό της διαφοράς

- 14 Η αναιρεσείουσα, British Airways, είναι εταιρία αερομεταφορών δραστηριοποιούμενη στην αγορά των αεροπορικών μεταφορών φορτίου.

- 15 Στις 7 Δεκεμβρίου 2005, περιήλθε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αίτηση περί μη επιβολής προστίμου την οποία υπέβαλαν η Deutsche Lufthansa AG και οι θυγατρικές της, Lufthansa Cargo AG και Swiss International Air Lines AG, δυνάμει της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση

του 2002 περί επιείκειας). Σύμφωνα με την αίτηση αυτή, πολλές εταιρίες δραστηριοποιούμενες στην αγορά των αερομεταφορών φορτίου (στο εξής: μεταφορείς) διατηρούσαν μεταξύ τους αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού επαφές οι οποίες αφορούσαν συστατικά στοιχεία της τιμής των υπηρεσιών που παρείχαν στο πλαίσιο της εν λόγω αγοράς, δηλαδή πρόβλεψη επίναυλου «καυσίμου» και πρόσθετων τελών «ασφαλείας», καθώς και άρνηση των μεταφορέων αυτών να καταβάλουν προμήθεια επί των πρόσθετων τελών.

- 16 Στις 14 και 15 Φεβρουαρίου 2006, η Επιτροπή προέβη σε αιφνίδιους ελέγχους.
- 17 Μετά τους ελέγχους αυτούς, πολλοί μεταφορείς, μεταξύ των οποίων και η αναιρεσείουσα, υπέβαλαν αίτηση δυνάμει της ανακοινώσεως του 2002 περί επιείκειας.
- 18 Στις 19 Δεκεμβρίου 2007, η Επιτροπή απηύθυνε ανακοίνωση αιτιάσεων προς 27 μεταφορείς, στους οποίους συμπεριέλαβε και την αναιρεσείουσα. Απαντώντας στην ανακοίνωση αυτή, οι αποδέκτες της υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις. Κατά το διάστημα μεταξύ 30 Ιουνίου και 4 Ιουλίου 2008 πραγματοποιήθηκε ακρόαση.
- 19 Στις 9 Νοεμβρίου 2010, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση, η οποία απευθύνθηκε προς 21 μεταφορείς (στο εξής: εμπλεκόμενοι μεταφορείς), μεταξύ των οποίων και η αναιρεσείουσα.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 24 Ιανουαρίου 2011, η αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση ορισμένων στοιχείων της επίδικης αποφάσεως, στο μέτρο που την αφορούσαν.
- 21 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 25 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η αναιρεσείουσα, με τα αιτήματα της εν λόγω προσφυγής, ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο:
 - να ακυρώσει την επίδικη απόφαση καθόσον με την απόφαση αυτή της προσήφθη ότι μετέσχε στην άρνηση καταβολής προμηθειών, καθόσον κρίθηκε ότι η παράβασή της είχε αρχίσει στις 22 Ιανουαρίου 2001 και ότι τα «στοιχεία» σχετικά με το Χονγκ Κονγκ, την Ιαπωνία, την Ινδία, την Ταϊλάνδη, τη Σιγκαπούρη, την Κορέα και τη Βραζιλία συνιστούν παραβάσεις του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3, στο εξής: Συμφωνία ΕΟΧ), και του άρθρου 8 της Συμφωνίας αεροπορικών μεταφορών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, που υπογράφηκε στις 21 Ιουνίου 1999 στο Λουξεμβούργο και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 2002/309/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με τη συμφωνία επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας, της 4ης Απριλίου 2002, για τη σύναψη επτά συμφωνιών με την Ελβετική Συνομοσπονδία (ΕΕ 2002, L 114, σ. 1, στο εξής: Συμφωνία ΕΚ-Ελβετίας)·
 - να ακυρώσει ή να μειώσει σημαντικά το πρόστιμο που της επιβλήθηκε με την επίδικη απόφαση, και
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 22 Προς στήριξη της προσφυγής της, η αναιρεσείουσα προέβαλε επτά λόγους, αντλούμενους, ο πρώτος, από πλάνη εκτιμήσεως, καθόσον η Επιτροπή έκρινε ότι είχε μετάσχει στην άρνηση καταβολής προμηθειών, ο δεύτερος, από μη απόδειξη της ημερομηνίας ενάρξεως της παραβάσεως, ο τρίτος, από πλάνη περί το δίκαιο και περί τα πραγματικά περιστατικά ή από κατάχρηση εξουσίας όσον αφορά την εξέταση της εμπλοκής ορισμένων ρυθμιστικών αρχών, ο τέταρτος, από τον δυσανάλογο και συνεπαγόμενο δυσμενή διάκριση χαρακτήρα του βασικού ποσοστού του προστίμου, ο πέμπτος, από παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως και από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας,

καθόσον η Επιτροπή προσαύξησε το πρόστιμο κατά τον υπολογισμό του, ο έκτος, από παράβαση της ανακοινώσεως του 2002 περί επιείκειας, καθόσον δεν χορηγήθηκε στην αναιρεσείουσα η μεγαλύτερη δυνατή μείωση του προστίμου, και, ο έβδομος, από παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας, καθόσον η Επιτροπή δεν μείωσε το πρόστιμο λόγω της συνδρομής ελαφρυντικών περιστάσεων.

- 23 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 27 έως 29 και από τη σκέψη 45 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αυτεπαγγέλτως λόγο δημοσίας τάξεως αντλούμενο από πλημμέλεια της αιτιολογίας της επίδικης αποφάσεως. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τη δικογραφία που διαθέτει το Δικαστήριο, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας βάσει του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991, το Γενικό Δικαστήριο υπέβαλε στους διαδίκους της ενώπιόν του διαφοράς γραπτές ερωτήσεις, με τις οποίες τους κάλεσε, μεταξύ άλλων, να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους όσον αφορά το ζήτημα ότι το σκεπτικό της επίδικης αποφάσεως περιγράφει ενιαία και διαρκή παράβαση στην οποία συμμετείχαν όλοι οι αποδέκτες της αποφάσεως αυτής, ενώ στα τέσσερα πρώτα άρθρα του διατακτικού της εν λόγω αποφάσεως δεν γίνεται μνεία όλων αυτών των αποδεκτών.
- 24 Συναφώς, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι, στο σκεπτικό της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή αναφέρει μία μόνον ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ και του άρθρου 8 της Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας. Αντιθέτως, στο διατακτικό της αποφάσεως αυτής διαπιστώνεται η ύπαρξη διαφορετικής, για κάθε ένα από τα άρθρα αυτά, ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως. Η αναιρεσείουσα προέβαλε ότι, λαμβανομένης υπόψη της αντιφάσεως μεταξύ του σκεπτικού και του διατακτικού της εν λόγω αποφάσεως, η απόφαση ήταν πλημμελής ως προς την αιτιολογία της, και την πλημμέλεια αυτή μπορούσε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το Γενικό Δικαστήριο.
- 25 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η επίδικη απόφαση ενείχε αντιφάσεις, αφενός, μεταξύ του σκεπτικού και του διατακτικού της και, αφετέρου, εντός του ίδιου του σκεπτικού της.
- 26 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι έπρεπε να εξετάσει αν οι αντιφάσεις αυτές είχαν ως συνέπεια την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της αναιρεσείουσας και την αδυναμία του Γενικού Δικαστηρίου να ασκήσει τον έλεγχό του.
- 27 Μετά την εξέταση αυτή, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι αυτό ίσχυε και διαπίστωσε, ως εκ τούτου, ότι η επίδικη απόφαση ήταν πλημμελώς αιτιολογημένη.
- 28 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, ωστόσο, ότι η διαπίστωση αυτή δεν μπορούσε, εν προκειμένω, να έχει ως αποτέλεσμα την εν όλω ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, κατά το μέρος της που αφορά την αναιρεσείουσα, διότι η ακύρωση της αποφάσεως αυτής δεν μπορούσε να βαίνει πέραν των αιτημάτων του δικογράφου της προσφυγής.
- 29 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο, χωρίς να εξετάσει τους λόγους ακυρώσεως που προέβαλε η αναιρεσείουσα προς στήριξη της προσφυγής της, αποφάσισε να ακυρώσει την επίδικη απόφαση λόγω της πλημμελούς αιτιολογίας που διαπιστώθηκε στο πλαίσιο της εξετάσεως του λόγου που έλαβε υπόψη αυτεπαγγέλτως, καθόσον, με την απόφαση εκείνη, «η Επιτροπή, αφενός, έκρινε ότι η προσφεύγουσα, πρώτον, είχε μετάσχει στην άρνηση καταβολής προμηθειών, δεύτερον, είχε παραβεί το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, το άρθρο 53 της [Συμφωνίας ΕΟΧ] και το άρθρο 8 της [Συμφωνίας ΕΚ-Ελβετίας] κατά το χρονικό διάστημα από τις 22 Ιανουαρίου 2001 μέχρι την 1η Οκτωβρίου 2001 και, τρίτον, είχε μετάσχει σε παραβάσεις των ως άνω διατάξεων σχετικές με υπηρεσίες [αεροπορικών] μεταφορών φορτίου πραγματοποιούμενες από το Χονγκ Κονγκ (Κίνα), την Ιαπωνία, την Ινδία, την Ταϊλάνδη, τη Σιγκαπούρη, την Κορέα και τη Βραζιλία και, αφετέρου, της επέβαλε πρόστιμο».

- 30 Εξάλλου, με τις αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 2015, Air Canada κατά Επιτροπής (T-9/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:994), Koninklijke Luchtvaart Maatschappij κατά Επιτροπής (T-28/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:995), Japan Airlines κατά Επιτροπής (T-36/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:992), Cathay Pacific Airways κατά Επιτροπής (T-38/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:985), Cargolux Airlines κατά Επιτροπής (T-39/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:991), Latam Airlines Group και Lan Cargo κατά Επιτροπής (T-40/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:986), Singapore Airlines και Singapore Airlines Cargo Pte κατά Επιτροπής (T-43/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:989), Deutsche Lufthansa κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-46/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:987), SAS Cargo Group κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-56/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:990), Air France-KLM κατά Επιτροπής (T-62/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:996), Air France κατά Επιτροπής (T-63/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:993), καθώς και Martinair Holland κατά Επιτροπής (T-67/11, EU:T:2015:984), το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε επί των προσφυγών τις οποίες άσκησαν άλλοι εμπλεκόμενοι μεταφορείς, οι οποίοι είχαν επίσης προσβάλει την επίδικη απόφαση.

Αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου

- 31 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στον βαθμό που περιορίζει την έκταση της ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως στα αιτήματα που περιλαμβάνονταν στην προσφυγή της·
 - να αναιρέσει το σημείο 1 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως·
 - να ακυρώσει την επίδικη απόφαση στο σύνολό της, και
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της αναιρετικής δίκης.
- 32 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
 - να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

– *Επί του παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως*

- 33 Η Επιτροπή προβάλλει ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτη για δύο λόγους.
- 34 Πρώτον, η αναιρεσείουσα δεν τήρησε την απαίτηση του άρθρου 168, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, εφόσον δεν επισύναψε στην αίτηση αναιρέσεως την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

- 35 Δεύτερον, η αίτηση αναιρέσεως δεν είναι σύμφωνη ούτε με το άρθρο 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε με τα άρθρα 169 και 170 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου τα οποία, κατά το άρθρο 63 του εν λόγω Οργανισμού, θέτουν σε εφαρμογή το άρθρο 56 του Οργανισμού.
- 36 Όσον αφορά το άρθρο 169, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως δεν επιδιώκεται η αναίρεση του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αλλά ζητείται μάλλον η συμπλήρωση του διατακτικού αυτού, ώστε να επεκταθεί η εν μέρει ακύρωση που αποφάσισε το Γενικό Δικαστήριο σε εν όλω ακύρωση. Συνεπώς, η αίτηση αναιρέσεως δεν είναι σύμφωνη με τη διάταξη αυτή.
- 37 Όσον αφορά το άρθρο 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η διάταξη αυτή έχει ερμηνευθεί περιοριστικά από το Δικαστήριο. Όμως, εν προκειμένω, δεδομένου ότι το αίτημα της αναιρεσεύουσας είναι ευρύτερο από το πρωτόδικο αίτημα, η αίτηση αναιρέσεως δεν είναι σύμφωνη με τη διάταξη αυτή.
- 38 Περαιτέρω, ο συλλογισμός της αναιρεσεύουσας είναι διάλληλος, υπό την έννοια ότι υποστηρίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο, αντίθετα προς αυτό που αποφάσισε, δεν περιοριζόταν από τα πρωτόδικα αιτήματα της αναιρεσεύουσας και για τον λόγο αυτόν η αναιρεσεύουσα πρέπει να μπορεί να ασκήσει αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής του Γενικού Δικαστηρίου.
- 39 Εξάλλου, το επιχείρημα ότι το παραδεκτό της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως προκύπτει από την εφαρμογή της αρχής της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), προϋποθέτει, εκ νέου, ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν περιοριζόταν από τα αιτήματα του δικογράφου της προσφυγής. Το επιχείρημα ότι η διάταξη αυτή παρέχει στον διάδικο το απόλυτο δικαίωμα να προβάλει οποιοδήποτε νέο ισχυρισμό ή να μεταβάλει τους λόγους της προσφυγής του σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας είναι προδήλως αβάσιμο.
- 40 Η αναιρεσεύουσα υποστηρίζει ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι παραδεκτή.
- 41 Όσον αφορά το άρθρο 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η πρώτη περίοδος της διατάξεως αυτής πρέπει, κατά την αναιρεσεύουσα, να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με τη δεύτερη, οπότε έχει εφαρμογή μόνο στην περίπτωση που η προσφεύγουσα δεν επιδιώκει να γίνουν δεκτά αιτήματα πανομοιότυπα με εκείνα που προέβαλε πρωτοδίκως και, επομένως, το αντικείμενο της διαφοράς έχει μεταβληθεί.
- 42 Όσον αφορά το άρθρο 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αναιρεσεύουσα υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ότι η επίδικη απόφαση ενείχε εσωτερικές αντιφάσεις και πλημμελή αιτιολογία. Η διαπίστωση αυτή θα έπρεπε να έχει ως αποτέλεσμα την εν όλω ακύρωση της αποφάσεως αυτής όσον αφορά την ίδια. Επομένως, η αναιρεσεύουσα επιδιώκει να βάλει κατά στοιχείου της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το οποίο συγκαταλέγεται, αναμφισβήτητα, στο αντικείμενο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαφοράς και είναι απολύτως σαφές ότι αυτή ηγτήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, κατά την έννοια του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

– *Επί του παραδεκτού του υπομνήματος απαντήσεως*

- 43 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά το άρθρο 127, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται στην ανααιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 190, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, το υπόμνημα απαντήσεως που υπέβαλε η αναιρεσεύουσα είναι προδήλως απαράδεκτο λόγω της προβολής, με το υπόμνημα αυτό, νέων ισχυρισμών.

- 44 Συγκεκριμένα, η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται, με την αίτηση αναιρέσεως, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη εφαρμόζοντας την απαγόρευση αποφάνσεως *ultra petita*, πράγμα που συνεπάγεται ότι παραδέχεται ότι το μέτρο του οποίου τη λήψη ζήτησε είναι αυτό που εκτίθεται στα αιτήματα του δικογράφου της προσφυγής της. Αντιθέτως, με το υπόμνημά της απαντήσεως, αντί να απαντήσει στην ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή κατά της αιτήσεως αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη διότι δεν της επέτρεψε να μεταβάλλει τα εν λόγω αιτήματα. Η αναιρεσείουσα δεν εξηγεί εξάλλου τους λόγους για τους οποίους προβάλλει τον ισχυρισμό αυτόν εκπροθέσμως, στο πλαίσιο του υπομνήματος απαντήσεως, ενώ τα επιχειρήματα που προέβαλε με το υπόμνημα αυτό δεν βασίζονται σε πραγματικά και νομικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά την έγγραφη διαδικασία.
- 45 Η αναιρεσείουσα αμφισβητεί την επιχειρηματολογία της Επιτροπής που αφορά το απαράδεκτο του υπομνήματος απαντήσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 46 Ως προς το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως και, πρώτον, ως προς την ένσταση που προέβαλε συναφώς η Επιτροπή, σχετικά με το ότι η αναιρεσείουσα δεν επισύναψε στην αίτηση αναιρέσεως την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 122, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 168, παράγραφος 2, του Κανονισμού αυτού, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να συνοδεύεται, όπου απαιτείται, από τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 21, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και η διάταξη αυτή του άρθρου 21 προβλέπει ότι «[το δικόγραφο της προσφυγής] πρέπει να συνοδεύεται, όπου απαιτείται, από την πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση [...]».
- 47 Βεβαίως, όταν η προσφυγή ακυρώσεως στρέφεται κατά πράξεως θεσμικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πράξη αυτή πρέπει να επισυνάπτεται στο δικόγραφο της προσφυγής. Ωστόσο, όσον αφορά την αίτηση αναιρέσεως, το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προβλέπει ότι η αίτηση αναιρέσεως περιέχει μνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, χωρίς να απαιτείται να επισυναφθεί η απόφαση αυτή στο δικόγραφο της αιτήσεως αναιρέσεως.
- 48 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, μετά την έναρξη ισχύος, την 1η Νοεμβρίου 2012, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, δεν απαιτείται πλέον, στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως, η επισύναψη στο δικόγραφο της αιτήσεως αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, αλλά αρκεί μόνον η μνεία της αποφάσεως αυτής.
- 49 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι το γεγονός ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν επισυνάφθηκε στην αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επισύρει το απαράδεκτο της αιτήσεως αυτής. Ως εκ τούτου, η σχετική ένσταση της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί.
- 50 Όσον αφορά, δεύτερον, το επιχείρημα ότι η αίτηση αναιρέσεως δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 169, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη διάταξη αυτή, «[τα] αιτήματα της αναιρέσεως έχουν ως αντικείμενο την ολική ή μερική αναίρεση της αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο διατακτικό της».
- 51 Παρατηρείται ότι, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 54 των προτάσεών του, η διάταξη αυτή αφορά τη θεμελιώδη αρχή που διέπει την αναίρεση, σύμφωνα με την οποία η αναίρεση πρέπει να βάλλει κατά του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και δεν μπορεί να αφορά αποκλειστικά την τροποποίηση ορισμένων σημείων του σκεπτικού της

αποφάσεως αυτής (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 15ης Νοεμβρίου 2012, Al-Aqsa κατά Συμβουλίου και Κάτω Χώρες κατά Al-Aqsa, C-539/10 P και C-550/10 P, EU:C:2012:711, σκέψεις 43 έως 45).

- 52 Εν προκειμένω, η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, και ειδικότερα το σημείο 1 του διατακτικού της, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν ακύρωσε εν όλω την επίδικη απόφαση κατά το μέρος που την αφορά. Επομένως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά της εκτάσεως της ακυρότητας που κήρυξε το Γενικό Δικαστήριο ή, κατ' άλλη διατύπωση, κατά των έννομων συνεπειών που συνήγαγε το Γενικό Δικαστήριο από την παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογίας που διαπίστωσε.
- 53 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με την αίτησή της αναίρεσεως, η αναιρεσείουσα επιδιώκει να επιτύχει τη μερική αναίρεση του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και ότι, επομένως, τα αιτήματα της αιτήσεως αναίρεσεως δεν αντιβαίνουν στο άρθρο 169, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.
- 54 Τρίτον, ως προς την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή, με την οποία υποστηρίζεται ότι η αίτηση αναίρεσεως αντιβαίνει στο άρθρο 56, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, παρατηρείται ότι για την εξέταση της ενστάσεως αυτής απαιτείται η εκτίμηση του Δικαστηρίου επί του περιεχομένου των εννοιών των «αιτημάτων» που υποβλήθηκαν πρωτοδίκως και του «αντικειμένου της διαφοράς» ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, όπως ορίζονται στις διατάξεις αυτές.
- 55 Λαμβανομένης υπόψη της στενής σχέσεως μεταξύ των εν λόγω ενστάσεων απαραδέκτου και των λόγων που προέβαλε η αναιρεσείουσα επί της ουσίας, πρέπει να εκτιμηθούν κατά πρώτον οι λόγοι αυτοί.
- 56 Υπό τις συνθήκες αυτές, και εφόσον το υπόμνημα απαντήσεως αφορά αποκλειστικά το παραδεκτό της αιτήσεως αναίρεσεως, θα πρέπει, εφόσον παραστεί ανάγκη, να εξεταστεί και η ένσταση απαραδέκτου του εν λόγω υπομνήματος κατόπιν της εν λόγω εξετάσεως επί της ουσίας.

Επί της ουσίας

- 57 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναίρεσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει δύο λόγους αναίρεσεως αντλούμενους από πλάνη περί το δίκαιο προκύπτουσα, στο πλαίσιο του πρώτου λόγου, από την εφαρμογή της απαγορεύσεως αποφάνσεως *ultra petita* και, στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου, από προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προσφυγής του άρθρου 47 του Χάρτη.
- 58 Οι δύο αυτοί λόγοι αναίρεσεως πρέπει να εξεταστούν από κοινού.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 59 Με τον πρώτο λόγο αναίρεσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο στηριζόμενο στην απαγόρευση αποφάνσεως *ultra petita* προκειμένου να περιορίσει την έκταση της ακυρώσεως στην οποία προέβη, ενώ είχε αυτεπαγγέλτως διαπιστώσει την ύπαρξη ουσιωδών πλημμελειών σχετικών με τη δημόσια τάξη οι οποίες καθιστούσαν πλημμελή την επίδικη απόφαση στο σύνολό της.
- 60 Η αναιρεσείουσα δέχεται ότι ο δικαστής της Ένωσης που επιλαμβάνεται προσφυγής ακυρώσεως δεν μπορεί να αποφανθεί *ultra petita*, πράγμα που σημαίνει ότι ο δικαστής μπορεί να αποφανθεί αποκλειστικά και μόνον επί όσων του ζητούν συγκεκριμένα οι διάδικοι.

- 61 Υφίστανται ωστόσο πολλές περιπτώσεις στις οποίες ο δικαστής της Ένωσης, προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή του ως θεματοφύλακα της νομιμότητας που του έχει ανατεθεί από τη Συνθήκη ΛΕΕ, ενδέχεται να εξετάσει αυτεπαγγέλτως νομικό ισχυρισμό και, ως εκ τούτου, να αποφανθεί επί θεμάτων τα οποία δεν έθεσαν συγκεκριμένα οι διάδικοι. Στις περιπτώσεις αυτές, η πλημμέλεια την οποία πάσχει η προσβαλλόμενη πράξη είναι αρκούντως σοβαρή ώστε να δικαιολογηθεί η ακύρωση εκ μέρους του δικαστή της Ένωσης, μολονότι η πλημμέλεια αυτή δεν προβλήθηκε από τον προσφεύγοντα.
- 62 Δεν είναι δυνατόν να προσαφθεί στον δικαστή της Ένωσης που επιλαμβάνεται προσφυγής ακυρώσεως ότι εξήλθε από το πλαίσιο της διαφοράς, ενήργησε καθ' υπέρβαση της αρμοδιότητάς του, αποφάνθηκε *ultra petita* ή παρέβη τον Κανονισμό Διαδικασίας, οσάκις λαμβάνει αυτεπαγγέλτως υπόψη τέτοιου είδους λόγο απόρριπτο ακριβώς της νομιμότητας της πράξεως της οποίας ζητείται η ακύρωση.
- 63 Με την εξέταση λόγου ακυρώσεως δημοσίας τάξεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν αποσκοπεί στη θεραπεία ανεπάρκειας του δικογράφου της προσφυγής ή της επιχειρηματολογίας των διαδίκων, αλλά στη διασφάλιση της τήρησεως ενός κανόνα ο οποίος, λόγω της σημασίας του, δεν επαφίεται στη διάθεση των διαδίκων.
- 64 Όταν ο δικαστής της Ένωσης εξετάζει αυτεπαγγέλτως λόγο ακυρώσεως δημοσίας τάξεως βασιζόμενο σε πλημμέλεια αιτιολογίας, πρόκειται για εξαίρεση από την απαγόρευση αποφάνσεως *ultra petita*. Αυτό μπορεί, ειδικότερα, να συναχθεί, *a contrario*, από τη σκέψη 12 της αποφάσεως της 28ης Ιουνίου 1972, *Jamet κατά Επιτροπής* (C-37/71, EU:C:1972:57), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι, ακυρώνοντας εν όλω την επίδικη στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή πράξη, θα αποφαινόταν *ultra petita*, ενώ ο λόγος που στρεφόταν κατά της πράξεως αυτής δεν αφορούσε τη δημόσια τάξη.
- 65 Κατά την αναιρεσείουσα, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε επίσης σε πλάνη συγχέοντας τους σκοπούς που επιδιώκει η απαγόρευση αποφάνσεως *ultra petita* με την τήρηση των κανόνων και των αρχών δημοσίας τάξεως, λόγω δε της πλάνης αυτής εξέτασε αυτεπαγγέλτως την πλημμέλεια της αιτιολογίας την οποία έπασχε η επίδικη απόφαση.
- 66 Στο πλαίσιο της διαδικασίας *inter partes*, είναι καθοριστικής σημασίας το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο να προσδιορίζει το αντικείμενο της διαφοράς καθώς και να περιέχει συνοπτική έκθεση των επιχειρημάτων κατά τρόπο αρκούντως σαφή και ακριβή, προκειμένου ο καθού να μπορέσει να προετοιμάσει την άμυνά του και το Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχο του. Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 122 και 123 της αποφάσεως της 19ης Δεκεμβρίου 2013, *Επιτροπή κατά Πολωνίας* (C-281/11, EU:C:2013:855), οι προϋποθέσεις αυτές αποσκοπούν στην αποτροπή του κινδύνου είτε να αποφανθεί το Δικαστήριο *ultra petita* είτε να παραλείψει να αποφανθεί επί κάποιας αιτιάσεως ή κατ' άλλον τρόπο να μην αποφανθεί επί της προσφυγής. Για τους ίδιους λόγους, κακώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το άρθρο 44, παράγραφος 1, και το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991 του επιβάλλουν όρια, ενώ οι διατάξεις αυτές αφορούν τον προσφεύγοντα και όχι το Γενικό Δικαστήριο.
- 67 Αντιθέτως, όταν εξετάζει αυτεπαγγέλτως λόγο ακυρώσεως δημοσίας τάξεως, ο δικαστής της Ένωσης υποχρεούται να εξέλθει από το πλαίσιο των λόγων ακυρώσεως που προβλήθηκαν από τους διαδίκους προς στήριξη των αξιώσεών τους και, ως εκ τούτου, δεν δεσμεύεται πλέον από τα όρια που του επιβάλλει η τήρηση της απαγορεύσεως αποφάνσεως *ultra petita*.
- 68 Η αναιρεσείουσα θεωρεί ότι δεν είναι λογικό να παραπέμπει το Γενικό Δικαστήριο στα πρωτόδικα αιτήματά της, προκειμένου να στηρίξει την απόφασή του να ακυρώσει εν μέρει μόνο, για λόγους τήρησεως της απαγορεύσεως αποφάνσεως *ultra petita*, την επίδικη απόφαση.

- 69 Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε επί της προσφυγής αποκλειστικώς και μόνο βάσει του λόγου ακυρώσεως δημοσίας τάξεως τον οποίο εξέτασε αυτεπαγγέλτως. Η αναιρεσείουσα εκτιμά ότι δεν είναι εύκολο να κατανοηθεί το πώς, στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να λάβει υπόψη τα αιτήματα που διατυπώθηκαν πρωτοδίκως με το δικόγραφο της προσφυγής, ενώ ουδόλως αποφάνθηκε επί των λόγων ακυρώσεως που προβλήθηκαν προς στήριξη των αιτημάτων αυτών.
- 70 Δεύτερον, η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου που αφορά τις πλημμέλειες της αιτιολογίας τις οποίες πάσχει η επίδικη απόφαση βασίστηκε εν μέρει, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 42 και 43 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στην ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι μεταγενέστερες εθνικές διαδικασίες επιδικάσεως αποζημιώσεως. Ωστόσο, οι αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου που εκδόθηκαν κατόπιν προσφυγών περί ακυρώσεως της εν λόγω αποφάσεως, τις οποίες άσκησαν η αναιρεσείουσα και άλλοι εμπλεκόμενοι μεταφορείς, είχαν ως συνολικό αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια παράλογη διάκριση μεταξύ της καταστάσεως της αναιρεσείουσας, για την οποία αποφασίστηκε μερική μόνον ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, και της καταστάσεως των λοιπών μεταφορέων για τους οποίους αποφασίστηκε εν όλω ακύρωση της αποφάσεως αυτής, παρά το γεγονός ότι η αναιρεσείουσα και οι εν λόγω λοιποί μεταφορείς βρίσκονταν ακριβώς στην ίδια κατάσταση σε σχέση με τη βασική συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου. Η διάκριση αυτή είναι αυθαίρετη, εφόσον οι εν λόγω λοιποί μεταφορείς δεν είχαν όλοι προβάλει, με τις προσφυγές τους περί ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως, λόγο αντλούμενο από την ύπαρξη αυτών των πλημμελειών της αιτιολογίας.
- 71 Η αναιρεσείουσα προσθέτει ότι η πλημμέλεια της αιτιολογίας την οποία πάσχει η επίδικη απόφαση και η οποία διαπιστώθηκε από το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δημιουργεί σημαντικές δυσχέρειες στις εθνικές διαδικασίες επιδικάσεως αποζημιώσεως. Συγκεκριμένα, λόγω του περιορισμού της εκτάσεως της ακυρώσεως της επίδικης αποφάσεως στο διατακτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η εν λόγω απόφαση συνεχίζει να υφίσταται εν μέρει, σε βάρος της αναιρεσείουσας. Όμως, λόγω των διαφόρων πλημμελειών τις οποίες πάσχει η εν λόγω απόφαση, και οι οποίες, κατά το Γενικό Δικαστήριο, ήταν επαρκώς σοβαρές ώστε να συνιστούν παραβάσεις κανόνων δημοσίας τάξεως ή παραβιάσεις αρχών δημοσίας τάξεως, τα εθνικά δικαστήρια θα μπορούσαν να έχουν μεγάλες δυσχέρειες στο να διακρίνουν σαφώς την κατανομή των ευθυνών μεταξύ της αναιρεσείουσας και των λοιπών διαδίκων για κάθε ζημία η οποία, κατ' αυτά, προκλήθηκε από τη συμπεριφορά που περιγράφεται στην ίδια απόφαση. Τούτο ενδέχεται να βλάψει την αναιρεσείουσα και δυνητικά θα μπορούσε επίσης να βλάψει και άλλους διαδίκους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ζητούν αποζημίωση.
- 72 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει εξάλλου ότι η προσέγγιση του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να προκαλέσει ανησυχίες όσον αφορά την οργάνωση της απονομής της δικαιοσύνης, την οικονομία της δίκης ενώπιον του δικαστή της Ένωσης και την αρχή της αναλογικότητας. Εάν η προσέγγιση αυτή επιβεβαιωνόταν, θα παρείχε κίνητρο στους διαδίκους να διατυπώνουν συστηματικά, χωρίς άλλη δικαιολογία, τα αιτήματά τους κατά ευρύ τρόπο προκειμένου να μπορούν να επιτυγχάνουν ακύρωση μεγαλύτερου εύρους σε περίπτωση που ο δικαστής της Ένωσης εξετάσει αυτεπαγγέλτως λόγο δημοσίας τάξεως. Τούτο θα απαιτούσε από τον δικαστή της Ένωσης να αναλάβει εκείνος το βάρος να προσδιορίσει την ακριβή έκταση της ακυρώσεως. Εξετάζοντας αυτεπαγγέλτως λόγο δημοσίας τάξεως, ο δικαστής της Ένωσης δεν εξετάζει κατά κανόνα τους λόγους που προέβαλαν οι προσφεύγοντες. Είναι, επομένως, καθ' όλα δυνατόν μια κακόβουλη ή προφανώς αστήρικτη προσφυγή να μπορέσει να οδηγήσει –σύμφωνα με την προσέγγιση που ακολούθησε στη συγκεκριμένη περίπτωση το Γενικό Δικαστήριο– σε εν όλω ακύρωση απλώς και μόνον επειδή η προσφεύγουσα το ζήτησε αρχικώς.
- 73 Η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι, αν, σε υπόθεση στην οποία αμφισβητούνται κανόνες ή αρχές δημοσίας τάξεως, ο δικαστής της Ένωσης είναι ελεύθερος να παρεκκλίνει από τους λόγους που επικαλούνται οι διάδικοι, πρέπει, κατ' επέκταση, να είναι ελεύθερος, κατά τον ίδιο τρόπο, να παρεκκλίνει από τα αιτήματά τους. Μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο θα είναι δυνατόν το διατακτικό της αποφάσεώς του να θεραπεύσει τις εν λόγω παραβάσεις των κανόνων και τις παραβιάσεις των αρχών δημοσίας τάξεως. Αντίθετη ερμηνεία θα αντέκειτο στη δημόσια τάξη.

- 74 Κατά την αναιρεσεύουσα, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, στη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι εναπόκειται στους διαδίκους να ζητήσουν την τροποποίηση των λόγων ακυρώσεως ή των αιτημάτων τους κατά τη διάρκεια της δίκης, μετά την αυτεπάγγελτη εξέταση από το Γενικό Δικαστήριο λόγου δημοσίας τάξεως. Η λύση αυτή οδηγεί εκ νέου στο να επαφίενται στους διαδίκους ζητήματα δημόσιας τάξεως. Όμως η αυτεπάγγελτη εξέταση λόγων ακυρώσεως δημοσίας τάξεως από το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να εξαρτάται από τα ατομικά συμφέροντα των διαδίκων. Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε επίσης, στην εν λόγω σκέψη 90, ότι δεν θα είχε, εν πάση περιπτώσει, αναγνωρίσει στην αναιρεσεύουσα το δικαίωμα να προβεί σε μια τέτοια τροποποίηση, ακόμη και αν είχε υποβάλει επίσημη αίτηση τροποποίησης. Υπό τις συνθήκες αυτές, θα ήταν αδύνατο τα ζητήματα δημοσίας τάξεως που διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο να αντικατοπτρίζονται στην έκταση της ακυρώσεως που αποκρυσταλλώθηκε στο διατακτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 75 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσεύουσα υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν έπρεπε να εφαρμοστεί η απαγόρευση αποφάνσεως *ultra petita*, η υπέρτερη αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, επιβάλλει την εν όλω ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.
- 76 Η αναιρεσεύουσα επισημαίνει συναφώς ότι, στη σκέψη 59 της αποφάσεως του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 27ης Σεπτεμβρίου 2011, *A. Menarini Diagnostics S.r.l. κατά Ιταλίας* (CE:ECHR:2011:0927JUD004350908), η εξουσία μεταρρυθμίσεως ως προς όλα τα σημεία, είτε αυτά αφορούν πραγματικά ζητήματα είτε νομικά ζητήματα, της αποφάσεως που εξέδωσε το κατώτερο όργανο περιλαμβάνεται στα χαρακτηριστικά του δικαιοδοτικού οργάνου πλήρους δικαιοδοσίας. Το όργανο αυτό πρέπει, μεταξύ άλλων, να έχει αρμοδιότητα να εξετάσει όλα τα πραγματικά και νομικά ζητήματα που είναι κρίσιμα για τη διαφορά της οποίας επιλήφθηκε.
- 77 Εξάλλου, στη σκέψη 136 της αποφάσεως του της 8ης Δεκεμβρίου 2011, *KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής* (C-389/10 P, EU:C:2011:816), το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 47 του Χάρτη επιβάλλει *de facto* την άσκηση πλήρους και ολοκληρωμένου έλεγχου, τόσο ως προς τα πραγματικά όσο και ως προς τα νομικά ζητήματα. Όπως προκύπτει από τη σκέψη 67 της αποφάσεως της 8ης Δεκεμβρίου 2011, *Χαλκόρ κατά Επιτροπής* (C-386/10 P, EU:C:2011:815), ο έλεγχος αυτός συνεπάγεται την εξουσία ακυρώσεως της προσβαλλομένης πράξεως.
- 78 Κατά την αναιρεσεύουσα, η προσέγγιση του Γενικού Δικαστηρίου εκπλήσσει κατά μείζονα λόγο διότι αυτό το ίδιο διαπίστωσε, μεταξύ άλλων στις σκέψεις 76 και 79 έως 81 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πολλαπλές προσβολές των δικαιωμάτων άμυνας. Εξάλλου, με την επίδικη απόφαση υπήρξαν και άλλες προσβολές των δικαιωμάτων αυτών, οι οποίες δεν μνημονεύονται ειδικώς στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.
- 79 Η Επιτροπή προβάλλει ότι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η αίτηση αναιρέσεως μπορεί να κριθεί παραδεκτή, οι δύο λόγοι αναιρέσεως είναι, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμοι.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 80 Με τους δύο λόγους αναιρέσεως, η αναιρεσεύουσα προσάπτει κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε ότι, λόγω της απαγορεύσεως αποφάνσεως *ultra petita*, δεν μπορούσε να προβεί σε ακύρωση της αποφάσεως που να υπερβαίνει όσα ζήτησε η αναιρεσεύουσα με τα αιτήματα του δικογράφου της προσφυγής της, ενώ η ακύρωση αυτή ήταν αναγκαία για τη θεραπεία της ελλείψεως νομιμότητας που διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο της εξετάσεως του λόγου δημοσίας τάξεως στην οποία προέβη αυτεπαγγέλτως.
- 81 Εισαγωγικά, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως έχει κρίνει επανειλημμένως το Δικαστήριο, εφόσον ο δικαστής της Ένωσης δεν μπορεί να αποφανθεί *ultra petita*, η ακυρότητα την οποία κηρύσσει δεν μπορεί να υπερβεί αυτή που ζήτησε ο προσφεύγων (βλ. αποφάσεις της 19ης Ιανουαρίου 2006,

Comunità montana della Valnerina κατά Επιτροπής, C-240/03 P, EU:C:2006:44, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, Επιτροπή κατά AssiDomän Kraft Products κ.λπ., C-310/97 P, EU:C:1999:407, σκέψη 52).

- 82 Εξάλλου, το απόλυτο δεδικασμένο που περιβάλλει την ακυρωτική απόφαση ενός δικαστηρίου της Ένωσης καλύπτει μεν τόσο το διατακτικό της αποφάσεως όσο και το σκεπτικό που αποτελεί την απαραίτητη βάση του, πλην όμως δεν μπορεί να συνεπάγεται την ακύρωση πράξεως η οποία δεν υποβλήθηκε στον έλεγχο του δικαστή της Ένωσης και η οποία εμφανίζει την ίδια έλλειψη νομιμότητας (απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, Επιτροπή κατά AssiDomän Kraft Products κ.λπ., C-310/97 P, EU:C:1999:407, σκέψη 54).
- 83 Περαιτέρω, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, απόφαση η οποία δεν προσβλήθηκε από τον αποδέκτη της εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ προθεσμίας καθίσταται απρόσβλητη έναντι αυτού (απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, Επιτροπή κατά AssiDomän Kraft Products κ.λπ., C-310/97 P, EU:C:1999:407, σκέψη 57 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 84 Η νομολογία αυτή στηρίζεται κυρίως στη σκέψη ότι οι προθεσμίες για την άσκηση προσφυγής σκοπεύουν να κατοχυρώσουν την ασφάλεια δικαίου, προλαμβάνοντας την επ' αόριστον αμφισβήτηση των πράξεων της Ένωσης που συνεπάγονται έννομα αποτελέσματα, καθώς επίσης και στις επιταγές της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και της οικονομίας της διαδικασίας (απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, Επιτροπή κατά AssiDomän Kraft Products κ.λπ., C-310/97 P, EU:C:1999:407, σκέψη 61).
- 85 Από τα ανωτέρω προκύπτει, όπως κατ' ουσίαν επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 94 και 97 των προτάσεών του, ότι πράξη ή τμήματα πράξεως που αφορούν ορισμένο πρόσωπο και τα οποία δεν υποβλήθηκαν στην κρίση του δικαστή της Ένωσης δεν μπορούν να ακυρωθούν από τον δικαστή αυτόν και καθίστανται απρόσβλητα έναντι του συγκεκριμένου προσώπου.
- 86 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 21, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άρθρο 120, στοιχεία γ' και δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου και το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991, στο πλαίσιο ευθείας προσφυγής ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης, το δικόγραφο με το οποίο ασκείται η προσφυγή πρέπει να περιέχει, μεταξύ άλλων, το αντικείμενο της διαφοράς, συνοπτική έκθεση των προβαλλόμενων ισχυρισμών και τα αιτήματα του προσφεύγοντος.
- 87 Κατά συνέπεια, όπως υπογράμμισε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 84 των προτάσεών του, στο σύστημα των ένδικων διαδικασιών που έχουν ως αντικείμενο τον έλεγχο της νομιμότητας ενώπιον του δικαστή της Ένωσης, οι διάδικοι έχουν την πρωτοβουλία της δίκης και καθορίζουν το αντικείμενο της διαφοράς, ιδίως, προσδιορίζοντας με τα αιτήματά τους την πράξη ή το τμήμα της πράξεως που επιθυμούν να υποβάλουν στον εν λόγω δικαστικό έλεγχο.
- 88 Βεβαίως, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ο δικαστής της Ένωσης μπορεί να εξετάσει αυτεπαγγέλτως λόγους δημοσίας τάξεως (βλ. υπό την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2009, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας κ.λπ., C-89/08 P, EU:C:2009:742, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 89 Ωστόσο, αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, η αρμοδιότητα του δικαστή του ελέγχου νομιμότητας να εξετάσει αυτεπαγγέλτως λόγο δημοσίας τάξεως ουδόλως συνεπάγεται αρμοδιότητα να τροποποιήσει αυτεπαγγέλτως τα αιτήματα που διατύπωσε ο προσφεύγων. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις διατάξεις που παρατίθενται στη σκέψη 86 της παρούσας αποφάσεως, μολοντί οι λόγοι ακυρώσεως αποτελούν το αναγκαίο στήριγμα των αιτημάτων που

περιλαμβάνονται στο δικόγραφο της προσφυγής, διακρίνονται ωστόσο, κατ' ανάγκη, από τα αιτήματα, τα οποία θέτουν τα όρια του αντικειμένου της διαφοράς που υποβλήθηκε ενώπιον του δικαστή της Ένωσης.

- 90 Επομένως, μολονότι, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, ο δικαστής της Ένωσης, εξετάζοντας αυτεπαγγέλτως λόγο δημοσίας τάξεως, ο οποίος, κατ' αρχήν, δεν προβλήθηκε από τους διαδίκους, δεν εξέρχεται από το πλαίσιο της διαφοράς της οποίας επιλήφθηκε και ουδόλως παραβαίνει τους διαδικαστικούς κανόνες σχετικά με την υποχρέωση να περιλαμβάνονται το αντικείμενο της διαφοράς και οι λόγοι ακυρώσεως στο δικόγραφο της προσφυγής (απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2009, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας κ.λπ., C-89/08 P, EU:C:2009:742, σκέψη 35), ωστόσο αυτό δεν ισχύει εάν, κατόπιν της εξετάσεως επί της ουσίας της πράξεως που υποβάλλεται στην κρίση του, ο δικαστής αποφασίσει, βάσει λόγου που εξέτασε αυτεπαγγέλτως, ακύρωση που υπερβαίνει αυτά που ζητήθηκαν με τα αιτήματα των οποίων έχει συννόμως επιληφθεί, με το αιτιολογικό ότι η ακύρωση αυτή είναι αναγκαία προκειμένου να θεραπευθεί η έλλειψη νομιμότητας που διαπιστώθηκε αυτεπαγγέλτως στο πλαίσιο της εν λόγω αναλύσεως.
- 91 Όμως, εν προκειμένω, όπως υπομνήσθηκε με τις σκέψεις 20 και 21 της παρούσας αποφάσεως, η αναιρεσείουσα ζήτησε, με τα αιτήματα του εισαγωγικού δικογράφου της προσφυγής της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, μόνο τη μερική ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.
- 92 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, λαμβανομένων υπόψη των όσων εκτέθηκαν στις σκέψεις 81 έως 90 της παρούσας αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι μπορούσε να ακυρώσει την επίδικη απόφαση μόνον εντός των ορίων που έθεταν τα αιτήματα τα οποία είχαν περιληφθεί στο εισαγωγικό δικόγραφο της προσφυγής και προβαίνοντας, συνεπακόλουθα, στη σκέψη 93 της αποφάσεως αυτής, σε μερική ακύρωση της αποφάσεως αυτής, σύμφωνα με τα εν λόγω όρια.
- 93 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τα λοιπά επιχειρήματα που ανέπτυξε η αναιρεσείουσα προς στήριξη των δύο λόγων αναίρεσεως.
- 94 Ειδικότερα, πρέπει να απορριφθεί, πρώτον, το επιχείρημα, το οποίο συνοψίσθηκε στη σκέψη 66 της παρούσας αποφάσεως, κατά το οποίο το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως στηρίχθηκε, στη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο άρθρο 44, παράγραφος 1, και στο άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του της 2ας Μαΐου 1991. Συναφώς, αρκεί η παρατήρηση ότι το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε στις διατάξεις αυτές στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς του, η οποία περιλαμβάνεται στις σκέψεις 90 και 91 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επί του κατά πόσον μπορεί να γίνει δεκτή η έστω και σιωπηρά εκφρασθείσα βούληση της αναιρεσείουσας να τροποποιήσει τα αρχικά αιτήματά της. Επομένως, αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, το Γενικό Δικαστήριο δεν παρέβλεψε το γεγονός ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν αφορούν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα μπορούσε ενδεχομένως το Γενικό Δικαστήριο να εξετάσει αυτεπαγγέλτως λόγους ακυρώσεως ή ακόμα και να τροποποιήσει αιτήματα κατά τον ίδιο τρόπο, αλλά αφορούν τις δικονομικές απαιτήσεις που επιβάλλονται στους προσφεύγοντες, στο πλαίσιο προσφυγών ενώπιόν του, όσον αφορά το περιεχόμενο του δικογράφου της προσφυγής.
- 95 Το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί διότι στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 96 Δεύτερον, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα, το οποίο συνοψίσθηκε στη σκέψη 70 της παρούσας αποφάσεως, κατά το οποίο η προσέγγιση που ακολούθησε το Γενικό Δικαστήριο στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μια παράλογη διάκριση μεταξύ της καταστάσεως της αναιρεσείουσας και της καταστάσεως των λοιπών μεταφορέων για τους οποίους αποφασίστηκε η εν όλω ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, καθόσον τους αφορούσε, χωρίς να έχουν

προβάλλει, με το αντίστοιχο δικόγραφο της προσφυγής τους, λόγο αντλούμενο από πλημμέλεια της αιτιολογίας, όπως αυτός που εξετάστηκε αυτεπαγγέλτως από το Γενικό Δικαστήριο και βάσει του οποίου το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την επίδικη απόφαση κατά το μέτρο αυτό.

- 97 Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι, αντίθετα προς τους λοιπούς μεταφορείς, η αναιρεσείουσα ζήτησε, με το εισαγωγικό δικόγραφο της προσφυγής της, μόνο τη μερική ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, καθόσον την αφορούσε.
- 98 Επομένως, και δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 85 της παρούσας αποφάσεως, τα τμήματα πράξεως που αφορούν ορισμένο πρόσωπο και τα οποία δεν υποβλήθηκαν στην κρίση του δικαστή της Ένωσης δεν μπορούν να ακυρωθούν από τον δικαστή αυτόν και καθίστανται απρόσβλητα όσον αφορά το εν λόγω πρόσωπο, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο δεν αντιμετώπισε κατά τον ίδιο τρόπο την αναιρεσείουσα και τους εμπλεκόμενους μεταφορείς που άσκησαν τις προσφυγές που διαλαμβάνονται στη σκέψη 30 της παρούσας αποφάσεως, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών που υφίστανται μεταξύ τους όσον αφορά την έκταση των αιτημάτων που υπέβαλαν πρωτοδίκως.
- 99 Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη ότι η αναιρεσείουσα, όπως και οι άλλοι εμπλεκόμενοι μεταφορείς, ωφελήθηκε από τον λόγο που εξέτασε αυτεπαγγέλτως το Γενικό Δικαστήριο στον βαθμό που υπέβαλε στον έλεγχό του την επίδικη απόφαση, εσφαλμένως υποστηρίζει ότι η προσέγγιση που υιοθέτησε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθιστά άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας την αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης να εξετάζει αυτεπαγγέλτως λόγους δημοσίας τάξεως υπό περιστάσεις όπως αυτές της υπό κρίση υποθέσεως. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το όλο περιεχόμενο των σκέψεων 27 έως 94 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, και δεν αμφισβητήθηκε εξάλλου στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, η ακύρωση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται αποκλειστικά στο ότι έγινε δεκτός ο λόγος που εξετάστηκε αυτεπαγγέλτως, δεδομένου ότι οι λόγοι που προέβαλε η αναιρεσείουσα με το εισαγωγικό δικόγραφο δεν εξετάστηκαν από το Γενικό Δικαστήριο.
- 100 Τρίτον, όσον αφορά την επιχειρηματολογία που εκτίθεται στη σκέψη 72 της παρούσας αποφάσεως, κατά την οποία η προσέγγιση του Γενικού Δικαστηρίου αντίκειται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης, αρκεί η παρατήρηση ότι εκτιμήσεις που ανάγονται στις απαιτήσεις οικονομίας της δίκης δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να δικαιολογήσουν τη μη εφαρμογή, από τον δικαστή της Ένωσης, της απαγορεύσεως αποφάνσεως *ultra petita*, απλώς και μόνον επειδή η απόφασή του στηρίζεται σε λόγο που εξετάστηκε αυτεπαγγέλτως.
- 101 Τέταρτον, η επιχειρηματολογία, η οποία παρατίθεται εν συνόψει στις σκέψεις 75 έως 78 της παρούσας αποφάσεως, κατά την οποία θα υφίστατο προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προσφυγής της αναιρεσείουσας, βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη, εάν επικυρωθεί η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου, δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 102 Βεβαίως, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 76 έως 86 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, και δεν αμφισβητήθηκε στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, το ελάττωμα της αιτιολογίας που διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο με την απόφαση αυτή είχε προσβάλει τα δικαιώματα άμυνας της αναιρεσείουσας, καθόσον δεν της επέτρεψε, παρόλο που επέλεξε να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά της επίδικης αποφάσεως, να κατανοήσει τη φύση και την έκταση της παραβάσεως ή των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν με την απόφαση εκείνη, και το ελάττωμα αυτό εμπόδισε το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του έναντι αυτής.
- 103 Ωστόσο, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, η έλλειψη αυτεπάγγελτου ελέγχου του συνόλου της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν αντιβαίνει στην αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Χαλκόρ κατά Επιτροπής, C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψη 66).

- 104 Επομένως, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο προβλεπόμενος στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ έλεγχος νομιμότητας, ο οποίος συμπληρώνεται από την πλήρη δικαιοδοσία ως προς το ποσό του προστίμου, την οποία προβλέπει το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101 και 102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), συνεπάγεται ότι ο δικαστής της Ένωσης ελέγχει τόσο τα νομικά όσο και τα πραγματικά ζητήματα και ότι έχει εξουσία να εκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία, να ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση και να τροποποιεί το ποσό του προστίμου (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Χαλκόρ κατά Επιτροπής, C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψη 67).
- 105 Κατά συνέπεια, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 142 των προτάσεών του, δεν αντίκειται στην αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας ο διά των αιτημάτων των διαδικών, όπως αυτά διατυπώνονται στα δικόγραφά τους, περιορισμός του ελέγχου νομιμότητας που ασκεί ο δικαστής της Ένωσης, δεδομένου ότι η αρχή αυτή ουδόλως απαιτεί να επεκτείνει ο εν λόγω δικαστής τον έλεγχό του στα στοιχεία μιας αποφάσεως που δεν εμπίπτουν στη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί.
- 106 Ειδικότερα, όσον αφορά τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως, μολονότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 102 της παρούσας αποφάσεως, το ελάττωμα της αιτιολογίας που διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εμπόδισε την αναιρεσείουσα να εντοπίσει τυχόν άλλα ελαττώματα της επίδικης αποφάσεως, δεν αμφισβητείται ότι η αναιρεσείουσα μπορούσε να έχει εντοπίσει το εν λόγω ελάττωμα αιτιολογίας και ότι μπορούσε επομένως να το έχει επικαλεσθεί με το δικόγραφο της προσφυγής της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου να ζητήσει την εν όλω ακύρωση της αποφάσεως αυτής, καθόσον την αφορούσε, καθώς έπραξαν και ορισμένοι άλλοι εμπλεκόμενοι μεταφορείς, όπως η Air Canada στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2015, Air Canada κατά Επιτροπής (T-9/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:994).
- 107 Τέλος, πρέπει επίσης να απορριφθεί το επιχείρημα, που παρατίθεται στη σκέψη 71 της παρούσας αποφάσεως, κατά το οποίο υφίστανται, σε εθνικό επίπεδο, αγωγές αποζημιώσεως κατά της αναιρεσείουσας που στηρίζονται στην επίδικη απόφαση, η οποία, επειδή ενέχει πλημμέλειες στο σύνολό της, δημιουργεί δυσχέρειες στα εθνικά δικαστήρια ως προς την κατανομή των ευθυνών μεταξύ της αναιρεσείουσας και των λοιπών διαδικών για τις ζημίες οι οποίες, κατ' αυτά, προκλήθηκαν από τη συμπεριφορά την οποία αφορά η απόφαση αυτή.
- 108 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 129 των προτάσεών του, ενδεχόμενη αναγνώριση της ευθύνης του προσφεύγοντος στο εθνικό δίκαιο για τις ζημίες που προκάλεσε η αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά του δεν μπορεί, αυτή και μόνον, να έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή των αρμοδιοτήτων του δικαστή της Ένωσης βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.
- 109 Κατόπιν των ανωτέρω, οι δύο λόγοι αναιρέσεως είναι αβάσιμοι και πρέπει, επομένως, να απορριφθούν.
- 110 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η εξέταση των επιχειρημάτων που προέβαλε η Επιτροπή, τα οποία εκτίθενται στις σκέψεις 37 έως 39 της παρούσας αποφάσεως και αντλούνται από το απαράδεκτο της αιτήσεως αναιρέσεως λόγω μη συμμορφώσεως προς το άρθρο 56, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 170, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου. Το ίδιο ισχύει για τις ενστάσεις περί του παραδεκτού του υπομνήματος απαντήσεως.
- 111 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ¹¹² Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, που εφαρμόζεται στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου του 184, παράγραφος 1, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- ¹¹³ Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της αναιρεσείουσας στα δικαστικά έξοδα και αυτή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα της αναιρετικής δίκης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.**
- 2) Καταδικάζει την British Airways plc στα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)